

SHERIA YA KAMISHENI YA WAKFU NA MALI YA AMANA NAM.2 YA 2007

KANUNI ZA MIRATHI YA KIISLAMU

(Chini ya kifungu cha 67(1))

KWA UWEZO niliopewa chini ya kifungu cha 67(1) cha Sheria Namba 2 ya 2007 ya Kamisheni ya Wakfu na Mali ya Amana, Mimi ABUBAKAR KHAMIS BAKARY, Waziri wa Katiba na Sheria, natunga Kanuni zifuatazo:-

VIFUNGU VYA UTANGULIZI

Jina fupi na kuanza kutumika

1. Kanuni hizi zitajulikana kama Kanuni za Mirathi ya Kiislamu, 2015 na zitaanza kutumika baada ya kutiwa saina na Waziri na kutolewa katika Gazeti Rasmi.

Ufafanuzi.

2. Katika kanuni hizi isipokuwa maelezo yakihitaji vyenginevyo:-
"Asaba" ni kila anaechukua mali yote akiwa peke yake, na anachukua kinachobaki baada ya kupewa warithi wa mafungu.

"Awli" ni kuzidi kwa asili ya mas-ala na kupelekea kupungua hisa za wenye kurithi kwa mafungu kwa kuzingatia mafungu yao ya asili.

"Baytul mali" ni mfuko maalum ulioanzishwa kwa ajili ya kuhifadhi mali za waislamu na kuzitumia kwa maslahi ya Uislamu na waislamu.

"Dhawil Arham" ni kila jamaa wa karibu, mwenye uhusiano wa damu na marehemu na akawa hayumo miongoni mwa warithi wa mafungu wala uasaba.

"Fungu" Ni kiwango maalum kilichokadiriwa na kupangwa na Mwenyezi Mungu kwa mrithi ndani ya tirka.

"Kamisheni" maana yake ni Kamisheni ya Wakfu na Mali ya Amana Zanzibar.

“Katibu Mtendaji” ni Katibu mtendaji wa Kamisheni ya Wakfu a mali ya Amana au anefanya majukumu yake kisheria.

“Khuntha Mushkel” ni mtu ambaye ana alia ya uzazi ya mwanamme na mwanamke kwa pamoja; au hana alia yoyote; na ikawa haijabainika kama ni mwanamme au mwanamke.

“Kuhujubu” maana yake ni kuzuiliwa mrithi asirithi katika tirka yote au kupunguziwa kwa kuwepo mwenye haki zaidi ya kurithi kuliko yeye.

“Mahkama” maana yake ni Mahkama kuu ya Zanzibar, Mahkama ya Kadhi au mahkama nyengine yoyote iliyochini ya Mahkama Kuu.

“Maradhi ya mauti” maana yake ni Maradhi ambayo yanampata mwanadamu na hatarajiwi kupoa.

“Mas-ala” maana yake ni hesabu ya mirathi.

“Mirathi” ni kuondoka umiliki kutoka kwa mtu aliekufa kwenda kwa warithi wake waliokuwa hai sawa kama kilichowachwa ni mali au haki miongoni mwa haki za kisheria.

“Mtoto” maana yake ni Mwana anaetambulika katika sheria ya Kiislamu sawa awe mwanamme au mwanamke, wa umri wowote atakaokuwa, pia inakusanya mtoto wake (mjukuu) wa mtoto mwaname na mtoto wa mtoto wake mwanamme na kushuka chini zaidi.

“Mwenye kuzuiliwa kisheria” maana yake ni Mtu aliyezuiliwa na Mahkama yoyote yenye mamlaka kufanya matumizi yoyote katika mali yake kutokana na sababu mbali mbali kama vile ufujaji wa mali, ubadhirifu, kukopa sana, kudaiwa sana au sababu yoyote kama itakavyoona Mahkama.

“Radd” ni kupungua asili ya mas-ala na kupelekea kuzidishiwa wenye kurithi kwa mafungu zaidi ya hisa zao kwa kuzingatia mafungu yao ya asili.

“Sheria” maana yake ni Sheria ya Kamisheni ya Wakfu na Mali ya Amana namba 2 ya mwaka 2007 na marekebisho yake.

“Tirka” ni kile anachokiwacha mtu baada ya kifo chake katika mali, haki za kimali na haki zisizo zisizo za kimali.

“Wasia” Ni kumilikisha mali au haki ambapo utekelezaji wake unaanza baada ya kufa mtoa wasia.

“Waziri” maana yake ni Waziri anayesimamia Sheria ya Wakfu na Mali ya Amana.

Matumizi

3. Bila ya kuathiri matakwa ya Sheria, Kamisheni katika kutekeleza majukumu yake itazingatia misingi ya Kanuni hizi.

Haki zilizoshikamana na Tirka

4. Tirka imeshikamana na haki zinazotekelezwa kwa utaratibu ufuatao:

(1)-Kulipwa gharama za mazishi bila ya kuchupa mpaka tokea kufa kwake hadi kutiwa kaburini.

(2)-Kulipwa madeni sawa kama:-

(a) Yamefungamana na dhima ya marehemu au mali yake.

(b) Madeni ya watu au ya Mwenyezi Mungu.

(3)-Kutekelezwa wasia.

(4)-Kugaiwa warithi kilichobaki katika tirka kwa mujibu wa Shariah na kanuni hizi.

VIFUNGU VYA WASIA

Utekelezaji wa Wasia

5. (1) Wasia utatekelezwa baada ya kutolewa gharama za mazishi na kulipwa madeni ya marehemu.

(2)(a) Ili wasia utekelezwe itapaswa usizidi thuluthi na usiwe kwa Warithi.

- (b) Iwapo wasia ukizidi thuluthi na ukiwa miongoni mwa warithi Utekelezaji wake utategemea ridhaa ya warithi.
- (c) Iwapo baadhi ya warithi watakataa na wengine kukubali utekelezaji wake utakatwa kutoka katika mafungu ya waliokubali tu.
- (d) Mazingatio ya kuwa alieusiwa ni mrathi au sio mrathi yatategemea kama atapata fungu katika mirathi wakati wa kurithisha.

6. Wasia wowote wenye masharti, utatekelezwa iwapo tu masharti hayo hayapingani na sheria, sharia za Kiislamu au kanuni hizi.

Matumizi katika maradhi ya mauti

7. Maagizo ya kumilikisha mali au haki yatakayotolewa na mtu wakati wa maradhi ya mauti yatachukuliwa kuwa ni wasia.

Nguzo za wasia

8. Wasia uliokamilika una nguzo zifuatazo:-
- (1) Tamko ambalo linakusanya kuandika na lugha za alama kwa asiyeweza kutamka.
  - (2) Mtoaji wasia ni lazima awe balebale mwenye akili timamu na awe hajazuliwa na sheria.
  - (3) Mpewaji wasia
  - (4) Kinachousiwa. Ni lazima kiwe ni milki ya mtoaji na ni halali.

Kubadilisha wasia na kughairi

9. (1) Inaruhusiwa kwa mtoaji wasia, kubadili au kughairi katika wasia wake sawa ikiwa ni wote au sehemu yake tu.
- (2) Matumizi ya mtoaji wasia katika mali au haki aliyoitolea wasia kunachukuliwa kuwa ni kughairi katika wasia

Kusikilizwa madai ya wasia na kuthibitisha kwake

10. (1) Madai ya wasia au kughairi katika wasia hakutathibiti ila kwa ushahidi wa maandishi rasmi.
- (2) Madai yoyote ya wasia au kughairi yasiyokuwa ya maandishi rasmi yataapaswa kuthibitishwa kwanza na Mahkama isipokuwa yakiridhiwa na Warithi wote na ridhaa hiy kuidhinishwa na Katibu Mtendaji.

Sharti za kusihhi

11. Ili wasia uwe sahihi kwa upande wa mpewaji wasia ni lazima:-

wasia kwa upande wa mpewaji wasia

- (1) Awe yupo wakati wa kutolewa wasia, sawa sawa kama uwepo huo ni wa hakika, hukumu au kukadiria.
- (2) Asiwe ni muuaji wa mtoaji wasia kwa namna yoyote.
- (3) isiwe ni taasisi ya maasi kwa mujibu wa shariah za Kiislamu.
- (4) Kuukubali wasia baada ya kufa muusiaji sawa kama ni binafsi, wakala au walii wake. Kukaa kimya kunahesabika kuwa ni kuukubali wasia.

Kutofautiana dini na uraia

12. Ikiwa anayeusiwa ametofautiana dini au uraia na mwenye kuusia, Wasia huo utasihi na kutekelezwa.

Kunyang'nyiana wasia

13. Ikiwa wasia ni zaidi ya thuluthi kwa watu zaidi ya mmoja, na warithi hawakuridhia kuzidisha zaidi ya thuluthi inayokubalika kisheria basi itagawiwa thuluthi hiyo kwa waliousiwa kwa kupunguzwa kwa mujibu wa asilimia za hisa za thamani ya vitu walivyousiwa.

Wasia usioteketezeka au uliokataliwa

14. Iwapo wasia haukutekelezeka kwa namna yoyote ile au ukikataliwa na mpewaji utarejeshwa katika tirka.

VIFUNGU VYA MIRATHI

Nguzo za Mirathi

15. Ili mirathi itimie ni lazima ziwepo nguzo zifuatazo:
  - (1) Mrithiwa. Nae ni mtu aliekufa kwa hakika au kwa hukumu.
  - (2) Mrithi. Nae ni mtu aliehai wakati wa kifo cha mrithiwa na zikawepo sababu za kurithi.
  - (3) Tirka nayo ni mali au haki inayorithiwa.

Sababu za mirathi

16. Sababu zinazompelekea mtu kumrithi marehemu ni:-
  - (1) Udugu wa damu kinasabu.
  - (2) Ndoa iliyo sahihi hata kama haikupatikana dukhuli.
    - (a) Mke aliyeachwa Talaka Rejea ana haki ya kurithi na kurithiwa ndani ya kipindi cha eda.
    - (b) Mke aliyeachwa talaka ya tatu katika maradhi ya mauti ana haki ya kumrithi mumewe, lakini mume hana haki hiyo.
  - (3) Baytul mali ya Waislamu.

17. Iwapo Mrathi anahusiana na marehemu kwa sababu zaidi ya moja basi atarithi kwa kuzingatia sababu zote bila ya sababu moja kuathiri nyengine. Kwa mfano ni mume lakini pia ni mtoto wa Ami.

Sharti za Mirathi 18. Ili mirathi ifanyike ni lazima masharti yafuatayo yakamilike:
(1) Kufariki mtu anayerithiwa kwa hakika au hukumu ya Mahkama.
(2) Kuhakikika uhai wa mrithi wakati wa kufa anayerithiwa.
(3) Kufahamika pande zinazostahiki kurithi.

Vizuizi vya Mirathi 19. Mambo yafuatayo yatamzuwilia mtu kurithi hata kama anastahiki kurithi:
(1) Kuuu sawa kama ni kwa kukusudia au bila kukusudia.
(2) Kutofautiana dini wakati wa kufa anaerithiwa. Muislamu harithiani na mpagani au mfuasi wa dini, Itikadi au Madhehebu yoyote yaliyokuwa nje ya Uislamu.

20. Mtu anapozuiliwa mirathi kwa kizuizi chochote kati ya vilivyotajwa katika Kanuni ya 19 ya kanuni hizi atahesabika kuwa hayupo kabisa kabisa hivyo hatoweza kuleta athari yoyote katika mirathi.

Kufa kwa watu wawili au zaidi kwa pamoja 21. Wakifa watu wawili au zaidi ambao wanarithiana na ikawa haikujulikana aliyekufa mwanzo kati yao, au alijulikana akasahaulika basi hakuna yeyote miongoni mwao mwenye haki ya kurithi katika tirka ya mwenziwe.

Daraja za Warithi 22. Katika kurithisha kunafuatwa utaratibu maalumu wa ngazi. Haishukwi daraja nyengine ila wanapokosekana walio katika daraja hiyo au wanapopewa mirathi yao na ikabakia. Utaratibu huo ni kama ufuatao:-
(a) Kuwagawia wanaorithi kwa mafungu.
(b) Kuwagawia wanaorithi kwa uasaba
(c) Kurudishwa kilichobaki kwa warithi wa mafungu isipokuwa mume na mke.
(d) Kuwarithisha *Dhawil Arham*.

- (e) Kurudishwa kilichobaki kwa mume au mke.
- (f) Kupewa aliyeusiwa kwa zaidi ya thuluthi moja iwapo anazo sifa za kutekelezewa wasia.
- (g) Kupelekwa *Baitul Mali*.

Wanaostahiki
kurithi

- 23.(1) Jumla ya watu wanaostahiki kurithi ni 23. Kati yao wanaume ni 14 na Wanawake ni tisa. Kwa urefu orodha yao imebainishwa katika Jadueli Namba "A" la kanuni hizi.
- (2) Wapo warithi wanaorithi kwa mafungu maalum tu, wapo wanaorithi Kinachobakia tu na wapo wanaorithi kwa mafungu na kinachobakia.

Warithi wa
Mafungu Maalum

- 24(1) Mafungu maalumu yanayotumika kugawa tirka ni saba. Mafungu hayo ni nusu ($\frac{1}{2}$), Robo ($\frac{1}{4}$), Thumuni ($\frac{1}{8}$), Thuluthi ($\frac{1}{3}$), Thuluthi mbili ($\frac{2}{3}$), Sudusi ($\frac{1}{6}$) na Sudusi ya kilichobaki ($\frac{1}{3B}$).
- (2) Warithi wanaorithi kwa mafungu maalum ni kumi na moja nao ni:
- (a) Mume.
  - (b) Mke.
  - (c) Mtoto mwanamke
  - (d) Mtoto mwanamke wa mtoto mwanamme
  - (e) Dada khalisa.
  - (f) Dada wa baba moja.
  - (g) Ndugu wa mama mmoja mwanamme au mwanamke.
  - (h) Mama.
  - (i) Baba.
  - (j) Babu sahihi.
  - (k) Bibi sahihi.
- (3) Ufafanuzi wa mafungu wanayostahiki kurithi na sharti za kurithi kwao zimefafanuliwa katika Jaduweli namba "B" la Kanuni hizi.
- (4) Pindi ikiwa mke au bibi wapo zaidi ya mmoja basi litagaiwa fungu lao sawa sawa kati ya wake au mabibi hao.

Mas-alatu
Omariyyatayni

25. (1). Mas-alatul Omariyyatayni au Gharawayni ni mas-ala ambayo marehemu amewacha baba, mama pamoja na mke au mume.

(2) Katika mas-ala hii mama atachukua thuluthi ya kinachobakia baada ya kutolewa fungu la mume au mke.

(3) Anapokuwepo babu pahala pa baba, mama atachukua thuluthi ya tirka yote.

Mas-ala
Kushirikiana.

ya 26. Ikiwa katika tirka wapo warithi wa mafungu, ndugu wa kwa mama na kaka khalisa au kaka pamoja na dada khalisa; na warithi wa mafungu pamoja na ndugu wa kwa mama wakaimaliza tirka yote bila ya kubakisha kitu kwa Asaba ambao ni ndugu khalisa; basi ndugu khalisa watachukuliwa kama ni ndugu wa kwa mama na watashirikiana na ndugu wa kwa mama katika thuluthi kwa kugawana sawasawa na bila kubaguwa kati ya wanaume na wanawake.

Mirathi ya Asaba

27. (1) Mirathi ya Asaba inakuwa kwa utaratibu, hivyo mwenye haki zaidi ndie anaechukua mali yote au kilichobaki baada ya warithi wa mafungu. Iwapo hakikubakia kitu baada ya kupewa warithi wa mafungu basi Asaba atakosa isipokuwa katika mas-ala ya kushirikiana iliyotajwa katika kanuni ya 26 ya kanuni hizi.

(2) Watashirikiana Maasaba katika kustahiki sehemu yao ya mirathi wakiwa katika kundi, daraja na nguvu zilizo sawa; na mwanamme atachukua sawa na wanawake wawili wakiwa ni wanawake na wanaume walio katika kundi, daraja na nguvu sawa.

Aina za Asaba

28. Wako Asaba wa aina tatu kama ifuatavyo:

(1) Asaba kwa Nafsi yake. Mara nyingi linapotamkwa neno Asaba tu huwa linakusudiwa kundi hili.

(2) Asaba kwa Mwengine.

(3) Asaba pamoja na mwengine.

Asaba kwa Nafsi
yake

29. (1) Nae ni mrithi mwanamme ambae haingii katika kunasibiana kwake na marehemu mrithi mwanamke. Aina hii inakusanya mtoto mwanamme, mtoto mwanamme wa mtoto mwanamme (*na kushuka chini*), baba, babu

babaake baba (*na kupanda juu*), kaka khalisa, kaka wa kwa baba, mtoto mwanamme wa kaka khalisa (*na kushuka chini*), mtoto mwanamme wa kaka wa kwa baba (*na kushuka chini*), Ami khalisa (*na kupanda juu*), Ami wa kwa baba na (*kupanda juu*), Mtoto mwanamme wa Ami khalisa (*na kushuka chini*) na Mtoto mwanamme wa Ami wa kwa baba (*na kushuka chini*).

(2). Wanapokusanyika maasaba kwa nafsi zao wengi katika tirka moja, basi unatambulizwa upande wa Utoto wenye watoto na wajukuu; asha Ubaba wenye baba na mababu; kisha Ukaka wenye makaka na watoto wao; na mwisho Uami wenye maami na watoto wao.

(3). Wanapokusanyika babu na kaka khalisa au wa kwa baba hapo watahirikiana katika kurithi kama ilivyobainishwa katika kanuni ya 32 na 33 ya kanuni hizi. Hata hivyo mirathi hiyo haitowahusu watoto wa ndugu.

(4). Wanapokusanyika maasaba wengi wa upande mmoja, hutambulizwa aliye daraja ya juu ambayo iko karibu zaidi na marehemu. Inakusudiwa watoto kabla ya wajukuu, baba kabla ya babu, kaka kabla ya watoto wa kaka na ami kabla ya watoto wa ami.

(5) Wanapokusanyika maasaba wengi wa daraja moja, wanatambulizwa wenye nguvu zaidi ya ujamaa mfano kaka khalisa kabla ya kaka wa kwa baba.

Asaba
Mwengine

kwa 30. Asaba kwa mwengine ni kila mrithi mwanamke mwenye fungu anapounganishwa na kaka yake aliye Asaba kwa nafsi yake. Aina hii ya Asaba inakusanya mtoto mwanamke kwa kuwepo mtoto mwanamme, mtoto mwanamke wa mtoto mwanamme kwa kuwepo mtoto mwanamme wa mtoto mwanamme, dada khalisa kwa kuwepo kaka khalisa na dada wa kwa baba kwa kuwepo kaka wa kwa baba.

Asaba pamoja na
Mwengine

31. (1) Asaba pamoja na mwengine ni kila mrithi mwanamke mwenye fungu katika upande wa undugu akikutana na mrithi mwanamke katika upande wa utoto. Aina hii ya Asaba inakusanya dada khalisa au dada wa kwa baba akiwa pamoja na mtoto mwanamke au mtoto mwanamke wa mtoto mwanamme.

(2) Asaba pamoja na mwingine anakuwa na nguvu za kurithi sawa na kaka yake anapokuwa Asaba kwa nafsi yake katika kuwazuilia maasaba walio katika upande, daraja au nguvu za chini zaidi.

Mirathi ya Babu na Ndugu khalisa au wa kwa baba tu

32.(1) Iwapo Babu anarithi na ndugu khalisa tu au wa kwa baba tu sawa kama ni wanaume watupu, wanawake watupu au mchanganyiko na hayupo pamoja nao mwenye kurithi kwa mafungu basi babu atapewa kilicho bora kwake kati ya:-

(a) thuluthi ya Tirka; au

(b) Kugawana na ndugu kwa utaratibu wa mwanamme kuchukua sawa na wanawake wawili.

(2) Iwapo yupo mwenye kurithi kwa mafungu, basi huchukua mwenye kurithi kwa mafungu kwanza kisha:-

(a) Ikibakia sudusi ataichukua babu.

(b) Ikibaki kasoro kuliko sudusi itafanywa iwe sudusi na atapewa babu na mas-ala itakuwa na *awi*.

(c) Katika hali zilizotajwa kwenye vifungu 32(2) (a) na (b) ndugu wataanguka na hawatorithi kitu.

(d) Iwapo imebaki zaidi ya sudusi ya Tirka, babu atapewa kilicho bora zaidi kwake kati ya sudusi ya Tirka, thuluthi ya kilichobaki au kugawana na ndugu kilichobaki.

Mirathi ya Babu na ndugu khalisa na wa ndugu wa kwa baba kwa pamoja

33 (1) Wakijumuika ndugu khalisa na wa kwa baba pamoja na babu, ndugu wote hushirikiana kupunguza fungu la babu katika kugawana kisha watakorithi fungu la ndugu ni ndugu khalisa tu kwa utaratibu ulioelezwa katika kanuni ya 32.

(2) Hawarithi ndugu wa kwa baba ikiwa yupo babu na ndugu khalisa isipokuwa awe ndugu khalisa ni mwanamke mmoja tu na iwe baada ya kupata babu imebakia zaidi ya nusu ya Tirka.

Mas-alatul Akdariyya

34. Ikiwa katika tirka wapo mume, mama, babu na dada khalisa; warithi wote watachukua mafungu yao kisha babu atachanganya fungu lake la sudusi pamoja na fungu la dada khalisa la nusu na watagawana dada na babu kwa

utaratibu wa mwanamme kupata sawa na wanawake wawili.

- Kuhujubiana 35. (1) Mrithi aliyehujubiwa harithi chochote katika tirka au hupata fungu dogo kwa kuwepo mwenye haki zaidi kisheria. Hata hivyo aliehujubiwa kuwepo kwake kuna athari katika mirathi. Hivyo, kuwepo kwa ndugu wengi waliohujubiwa kunapunguza mirathi ya mama anaparithi na baba kutoka thuluthi kwenda sudusi.
- (2) Ufafanuzi wa wanaohujubiwa na warithi wanaowahujubu umetolewa katika Jaduweli namba "C" la Kanuni hizi.
- Mirathi yenye Raddu 36.(1) Ikiwa wanaorithi kwa mafungu hawakuimaliza tirka na hakuna Asaba yeyote; basi kitarejeshwa kilichobaki kwa watu wa mafungu kulingana na mafungu yao isipokuwa mume au mke.
- (2) Ikiwa hakuna mrithi yeyote kati ya wanaorithi kwa mafungu, Asaba wala *Dhawil – Arham* isipokuwa mume au mke, basi kitarejeshwa kilichobaki kwa mume au mke.
- Mirathi yenye Awli. 37. (1) Ikiwa wanaorithi kwa mafungu hisa zao zitaizidi asili ya mas-ala, basi hali hiyo itapunguza kiwango cha mafungu yao waliyostahiki kurithi.
- (2) Kitazingatiwa kile kilichozidi ndio Asli ya Mas-ala na itagaiwa tirka kwa mujibu wa Asili hiyo.
- Mirathi ya Dhawil Arham 38. (1) Katika kurithisha Jamaa wa karibu utatumika utaratibu wa *Ahlu tanziil*.
- (2) Chini ya Utaratibu huo, itaangaliwa asili anayotokea jamaa wa karibu miongoni mwa warithi wa mafungu na uasaba na atapewa sehemu ambayo angestahiki huyo mrathi wa asili kama angekuwepo wenyewe. Mfano mtoto wa dada khalisa atarithi mirathi ya dada khalisa.
- Mirathi ya mtu aliyepotea. 39.(1) Mtu anapopotea na/au ikiwa hakuna mawasiliano yoyote; itakadiriwa kuwa yuko hai na litatolewa na kuzuiliwa fungu lake katika tirka. Iwapo atatokea atapewa fungu lake alilorithishwa.
- (2)Iwapo itathibitika kuwa amekufa au akihukumu Kadhi kuwa amekufa:
- (a) Iwapo kifo hicho ni kabla ya maiti wa mwanzo basi mirathi itafanywa

upya na aliyepotea atazingatiwa kuwa hayupo. Hivyo, fungu lake lililozuiliwa watapewa warithi wengine wa tirka hiyo.

(b) Iwapo itathibiti kuwa amekufa baada ya maiti wa mwanzo, basi fungu lililozuiliwa watarithishwa warithi wa aliyepotea.

(3) Iwapo aliyepotea itahukumiwa kuwa amefariki, kisha akatokezea yuko hai hali ya kuwa fungu au tirka yake imeshagawiwa; basi atakuwa na haki ya kukichukua atakachokikuta mikononi mwa warithi katika mali yake na hatorejeshewa wala kudai kilichokwisha kutumika.

Mirathi ya Mimba

40. (1) Mimba itastahiki kurithi iwapo itakuwa imeshatunga katika tumbo la mama yake wakati wa kifo cha anaerithiwa; na iwapo itazaliwa mtoto akiwa hai japo kwa kulia tu.

(2) Mimba inaweza kuzaliwa mtoto mmoja au wengi, wanaume, wanawake au mchanganyiko hivyo mirathi ya mimba itafanywa kama ifuatavyo:-

(a) Iwapo mimba haitorithi kwa hali yoyote basi mirathi hugawiwa bila ya kusubiriwa au kuzingatia mimba.

(b) Iwapo mimba inarithi lakini katika baadhi ya hali ina fungu kubwa zaidi kuliko nyengine litazuiliwa fungu lililokuwa kubwa zaidi na kilichobaki watarithishwa warithi wengine kwa mujibu wa haki zao.

(c) Iwapo hakuna mrithi zaidi ya mimba au warithi waliopo wanaweza kuhujubiwa katika baadhi ya hali za mtoto basi mali yote itazuiliwa mpaka izaliwe mimba.

(3) Baada ya mimba kuzaliwa, mali iliyozuiliwa itagawiwa kwa mujibu wa taratibu na kama yupo mrithi aliyepunguziwa atarejeshewa haki yake kutokana na kilichozuiliwa.

Mirathi ya Khuntha
Mushkeli

41. Iwapo katika warithi yumo khuntha mushkeli, basi mas-ala itafanywa mara mbili; kwa kuzingatia kuwa khuntha huyo ni mwanamme na nyengine mwanamke. Kisha kila mrithi akiwemo khuntha atapewa kilicho kichache kwa sababu ndio kilichothibiti kwa yakini na kitakachobaki kitazuiliwa mpaka itakapobainika jinsi ya khuntha.

Mirathi

ya

42. (1) Iwapo watu wanaorithiana watakuwa kwa pamoja kwa ajali au tukio

walioghariki au lolote na ikajulikana aliyetangulia kukata roho japo kwa muda mfupi sana, kufa kwa pamoja basi aliyekufa mwisho atamrithi aliyekufa mwanzo.

(2) Iwapo haitojulikana aliyekata roho mwanzo basi hawatorithiana wote na watahesabiwa kuwa hawapo katika tirka ya kila mmoja kwa mwenzake.

Mirathi yenye kesi ya Mrithi, Mali au Wasia 43. (1) Iwapo Mirathi ina kesi inayohusu Mrithi au wasia na baadhi ya warathi wakataka mirathi hiyo igawiwe, basi mas-ala itafanywa mara mbili; kwa kuzingatia kushinda kwa pande mbili zinazopingana. Kisha kila mrithi atapewa kilicho kichache kwa sababu ndio kilichothibiti kwa yakini na kitakachobaki kitazuiliwa mpaka itakapotoka hukumu ya kesi na kumalizika muda wa rufaa.

(2) Iwapo kesi ya Mirathi itahusu umiliki wa mali, mirathi itaendeshwa kwa mali zisizo na kesi tu na mali yenye kesi itasubiri mpaka itakapotoka hukumu ya kesi na kumalizika muda wa rufaa.

Mirathi kutumia madhehebu nyengine Kiislamu kwa za 44. (1) Iwapo warithi wote kwa kauli moja watataka kurithishwa kwa fik-hi ya madhehebu nyenginezo za Kiislamu miongoni mwa madhehebu zinazotumika hapa Zanzibar watalazimika kumuandika Katibu Mtendaji ombi lililosainiwa na warithi wote wakieleza sababu na madhehebu wanayotaka yatumike katika kurithisha tirka yao.

(2) Kamisheni ikiridhia kutumia madhehebu mengine katika kurithisha mirathi iliyotajwa katika para (1) ya Kanuni hii sawa kama ni kwa masharti au bila ya masharti; inaweza kuomba usaidizi kutoka kwa mwanachuoni wa madhehebu husika ambae atabainishwa kama rejea ya mas-ala hiyo mahsus.

(3) Kukihitajika gharama zozote za ziada katika kufanikisha mirathi ya aina hii zitalipwa na warithi.

TARATIBU ZA USIMAMIZI WA KIOFISI

Ufunguzi wa Mirathi 45. Kutakuwa na aina tatu za ufunguzi wa Mirathi katika Kamisheni kama ifuatavyo:-

(1) Kamisheni kupokea tirka kutoka Serikalini, taasisi ya umma au binafsi au mtu mwengine yeyote kwa lengo la kurithishwa.

(2) Mrithi au mtu mwengine yeyote kuleta fomu ya Mirathi iliyojazwa

na kusainiwa na Sheha wa eneo lake au Mkuu wa Wilaya.

(3) Kamisheni kufungua mirathi yenyewe kwa nguvu iliyopewa na Sheria

Usajili, kuchukuwa maelezo, vielelezo na kumbukumbu

46. Mara tu baada ya kufunguliwa mirathi na kuwekwa jalada maalum, Kamisheni itaisajili Mirathi hiyo na kuipa namba kisha itachukua hatua zifuatazo:-

(1) Itawataka warithi au wasimamizi kuwasilisha vielelezo vya marehemu, warithi au Tirka kama itavyoona inahitajika.

(2) Itawaita wahusika wote wa mirathi hiyo au wawakilishi wao ili kuthibitisha warithi, tirka, wasia, madeni na taarifa zote zinazohusia na mirathi hiyo.

(a) Maelezo yoyote atakayoyotoa mirathi au mtu yeyote anaehusika yataandikwa kisha mhusika atasomewa na akiyaridhia atatia saini yake na tarehe.

(b) Nyaraka, kumbukumbu, mawasiliano na taarifa zote zinazohusu mirathi iliyosajiliwa na kupewa namba maalum zitahifadhiwa Kamisheni katika jalada lake linalohusiana na tirka ya marehemu.

Jalada dogo

47. (1) Hairuhusiwi kwa tirka yoyote kufunguliwa jalada dogo (sub-file) la tirka hiyo ila kwa idhini ya maandishi ya Katibu Mtendaji.

(2) Katika kuomba idhini ya kufungua jalada dogo, Afisa Urithi ataeleza sababu za kutaka kufanya hivyo na ataandika maelezo ya kina na taarifa muhimu za jalada la asili.

Vipaumbele katika kurithisha

48. (1) Mali yenye kuhamishika haitakuwa na kipaumbele juu ya warithi wote ambapo kila mmoja atapewa haki yake.

(2) Mali isiyohamishika itakuwa na kipaumbele katika kumilikishwa kisheria kwa utaratibu ufuatao:-

(a) Watoto wa marehemu.

(b) Wazee wa marehemu.

(c) Mke au mume wa marehemu.

(d) Hawashi ambao ni ndugu na watoto wao, maami , makaka na warithi wengineo wa marehemu.

Kuendelea na mirathi hata kama hawakupatikana wahusika wote

49. Bila ya kuathiri para ya (2) ya Kanuni ya 46 mhusika yeyote atakapoitwa mara mbili na Kamisheni ili kutoa taarifa zake na akawa hakuhudhuria, hakuwasilisha taarifa zake, wala kutoa taarifa ya udhuru wake kimaandishi kwa Kamisheni atahesabika kuwa anawafikiana na maamuzi yote yatakayotolewa na Kamisheni.

(1) Kutokuhudhuria au kukataa kutoa ushirikiano kwa Mrithi yeyote hakutoizuwia Kamisheni kuendelea na hatua za kurithisha.

(2) Mtu au Taasisi inapoizuwia Kamisheni kufanya wajibu wake wa Kurithisha kwa kuficha taarifa au kutokutoa ushirikiano inaoombwa katika kuiwezesha Kamisheni kufikia kutoa uamuzi wa haki inaweza kuchukuliwa hatua kama ilivyotajwa katika Sheria.

Mizozo na Utata wakati wa kurithisha

50. (1) Mzozo au utata wowote utakaotokea kutokana na warithi, tirka, wasia, madeni au taarifa yoyote utasuluhishwa na Kamisheni na sulhu isipofikiwa; Kamisheni itatoa maamuzi na Mhusika asieridhika na uamuzi huo, anaweza kufungua dai la kupinga Mahkamani.

(2) Mhusika asieridhika na uamuzi wa Kamisheni atatakiwa kumuarifu Katibu Mtendaji kuhusu nia yake ya kwenda mahkamani si zaidi ya wiki mbili tokea uamuzi huo ulipotolewa; na baada ya kupokea taarifa Kamisheni itatoa muda usiozidi siku thelathini za kalenda ili kumuwezesha kukamilisha taratibu za kufungua dai hilo Mahkamani.

(3) Muda huo utakapomaliza bila ya dai hilo kufunguliwa Mahkamani, wala kuletwa sababu au hoja zitakazoikinaisha Kamisheni kutengua maamuzi yake au kutoa muda wa ziada basi Kamisheni itatekeleza maamuzi iliyoyafikia.

(4) Kanuni hii haihusiani na kadhia ya uhalali wa mrithi iliyotajwa katika kifungu cha 62(1) cha Sheria.

Kuhakiki,

51. (1) Kamisheni itazifuatilia mali za tirka, itazitathmini na kuzirithisha kama

kutathmini na itakavyokubaliana na warithi.
kurithisha mali

(2) Kamisheni itazigawa miongoni mwa warithi mali halisi zilizomo katika Tirka sawa kama ni zenye kuhamishika au zisizohamishika kwa kuzingatia vipaumbele vya warathi vilivyotajwa katika Kanuni ya 48.

(3) Iwapo mali hizo hazigawiki kwa asili yake au kutokana na mzozo wa warithi, Kamisheni itazitia thamani mali husika kupitia sehemu zenye utaalumu na kuwataka warithi wafidiane kwa kuzingatia thamani hiyo, wingi wa haki zao na vipaumbele; na iwapo hautopatikana muwafaka kuhusiana na bei au mnunuzi, basi mali husika zitauzwa kwa mnada wa hadhara na mrithi yeyote atakaezitaka mali anaweza kuingia katika mnada.

(4) Bila ya kuathiri para ya (3) ya Kanuni hii, mrithi asieridhika na uamuzi wa Kamisheni wa kuiuza mali kwa mnada atalazimika kupinga uamuzi huo mahakamani kwa kufuata hatua zifuatazo:-

(a) Kuarifu Kamisheni kwa maandishi kuwa atapinga uamuzi huo Mahkamani ndani ya wiki mbili baada ya uamuzi huo kutolewa.

(b) Kamisheni itatoa siku thelathini za kalenda baada ya kupokea idhari hiyo bila ya kutekeleza maamuzi ya kuuza kwa mnada; na iwapo siku hizo thelathini zitapita bila ya kufunguliwa dai hilo, wala kutolewa sababu au hoja zitakazoikinaisha Kamisheni kuongeza muda au kutengua uamuzi wake basi itaendelea na hatua za mauzo kwa mnada.

Kufunga Hesabu
ya Mirtahi

52. (1) Baada ya kukamilika taratibu zote, Kamisheni itafunga hisabu ya mirathi kwa mujibu wa Shariah ya Kiislamu, Sheria na Kanuni hizi.

(2) Mas-ala ya mirathi inaweza kufungwa kwa kila marehemu kama ni kesi inayojitegemea au kwa njia ya munasakhati, baada ya mashauriano baina ya wahusika na Kamisheni; katika kuamua hili uamuzi wa Kamisheni utakuwa ndio wa mwisho.

(3) Hisabu ya mirathi itahesabika kuwa imeshafungwa na tayari kwa kulipwa au kutolewa hati baada ya kupitiwa, kusahihishwa na kutiwa saini na

watu wafuatao:-

- (a) Afisa wa Urithi aliyeifunga hisabu hiyo.
- (b) Mkuu wa Urithi, Msaidizi Mkuu wa Urithi au Afisa aliyeidhinishwa kufanya kazi zao.
- (c) Mchunguzi wa ndani, Msahihisha hesabu au Afisa aliyeidhinishwa kufanya uchunguzi.
- (d) Mhasibu Mkuu au Msaidizi Mhasibu Mkuu au Afisa aliyeidhinishwa.
- (e) Katibu Mtendaji au Afisa aliyeidhinishwa kufanya kazi zake.

Wajibu
wasahihishaji

wa 53. (1) Afisa wa Urithi atahakikisha usahihi na ukamilifu wa majina ya wahusika wa mirathi, umri, mali, urithi, vielelezo, viambatanisho, maelezo, mawasiliano na mpangilio wake katika jalada.

(2) Mkuu wa Urithi atathibitisha maelezo ya Afisa wa Urithi.

(3) Mchunguzi wa ndani atahakikisha usahihi na ukamilifu wa fedha na thamani ya mali zilizorikodiwa, zilizoingia, malipo, haki na ada zilizotoka, vielelezo vya hesabu na malipo, uwiano wa jalada na rekodi nyenginezo, usahihi wa hesabu, kinacholipwa na wanaolipwa.

(4) Mhasibu Mkuu atalipitia jalada na hisabu na kuangalia taratibu za fedha na malipo na akiridhika atapendekeza kwa Katibu Mtendaji kufanyiwa malipo urithi huo.

(5) Katibu Mtendaji atalipitia jalada lote na akiridhika, ataidhinisha mgao wa tirka hiyo.

Kitangulizi
Malipo

cha 54 (1) Mrithi yeyote ambaye tirka yake inaendeshwa na Kamisheni na tayari mali au haki hiyo imeshakabidhiwa na imo katika udhibiti wa Kamisheni, anaweza kuomba kwa maandishi kitangulizi cha malipo ya sehemu ya haki yake kwa Katibu Mtendaji ambae akiridhika anaweza kuidhinisha malipo hayo.

(2) Kabla ya kufanywa malipo ya kitangulizi, Afisa Urithi anayehusika ataandaa rasimu ya mgao wa urithi huo na baadae rasimu hiyo itapitia katika taratibu za kawaida za urithishaji.

Hati ya Uwakala

55.(1) Hairuhusiwa kwa mtu yeyote kumuwakilisha mwengine katika taratibu za urithi isipokuwa kwanza awe na Hati ya Uwakala (power of attorney) iliyotolewa katika vyombo vya kisheria na iwe imetimia kwa mujibu wa sheria za nchi husika.

(2) Para ya (1) ya Kanuni hii haiwahusu watoto wadogo wala wale wasiokamilika utu wao.

(3) Bila ya kuathiri matakwa ya Sheria, Haki ya mtoto au mtu asiekamilika utu ikiwa sio kubwa anaweza kupewa mama, baba au yeyote alie na dhamana ya mtu huyo.

(4) Kamisheni inaweza kuandaa Hati ya Kiapo au uthibitisho mwengine utakaotumika ikiwa itakubaliwa na wahusika wote waliopo na kuridhiwa na Katibu Mtendaji.

Barua
Usimamizi
mirathi.

ya
wa

56. (1) Mtu yeyote aliyepatiwa na Mahkama Barua ya Usimamizi wa Mirathi kwa idhini ya Kamisheni, atalazimika kuwasilisha Kamisheni muhtasari wa hatua alizochukua na hesabu ya Mgao.

(2) Msimamizi atakayerithisha bila ya kufuata utaratibu wa Sheria na wa Kanuni hizii atakuwa ni mkosa na urithishaji wake hautokuwa halali isipokuwa ukithibitishwa usahihi wake na Katibu Mtendaji.

(3) Hati ya Usimamizi wa Mirathi haitatolewa ila kwa Tirka inayohitaji ufuatiliaji nje ya Zanzibar, uwakilishi katika Mahkama au sababu nyengine itatakayoridhiwa na Bodi.

Kubadilisha jina

57. Pale ambapo Kamisheni itarithisha mali inayohamishika kama vile gari, jukumu la kubadilisha jina litakuwa ni la mrithi mwenyewe kwa mujibu wa sheria nyenginezo za nchi, isipokuwa Kamisheni itamrahisishia mrithi huyo kwa kumpatia uthibitisho wa umiliki wa mali hiyo baada ya kurithishwa.

MAKOSA MBALIMBALI NA ADHABU ZAKE

Makosa na Adhabu
zake

58.Mtu yeyote ambaye:-

- (a) atakwenda kinyume na matakwa ya Kanuni hizi
- (b) ataitumia, ataihodhi, ataizuia, ataingia, ataivamia tirka yoyote;
- (c) ataweka kikwazo, atakataa kuitikia wito, au ataizuia kwa njia yoyote Kamisheni au maafisa wake kutekeleza kazi na majukumu yao kuhusiana na tirka yoyote;
- (d) atamchochea, atamshawishi mtu mwingine kufanya jambo lililokatazwa au kutokufanya jambo lililoamrisha na Sheria au Kanuni hizi;

Atakuwa ni mkosa na akitiwa hatiani atapaswa kulipa faini isiyoziidi shilingi milioni tatu au kifungo kisichozidi miaka mitatu au vyote viwili kwa pamoja kwa mujibu wa kifungu cha sheria Nam.2 ya mwaka 2007.

MENGINEYO

Fomu na Nyaraka
mbalimbali

59. Katika kutekeleza kazi zake, Kamisheni itatumia karatasi, fomu na nyaraka mbalimbali kama zilivyoorodheshwa kwenye jaduveli "D" la Kanuni hizi.

Marekebisho

60. Waziri kwa kutangaza kwenye Gazeti Rasmi la Serikali anaweza kurekebisha, kubadilisha, kupunguza au kuongeza Kanuni au Jaduweli au fomu yoyote iliyotajwa kwenye Kanuni hizi pindi akiona kuna haja ya kufanya hivyo.

JADUWELI "A"
WANAOSTAHIKI KURITHI

	WANAUME		WANAWAKE
1	Mtoto mwanamme	1	Mtoto mwanamke
2	Mtoto mwanamme wa mtoto mwanamme (<i>na kushuka chini</i>).	2	Mtoto mwanamke wa mtoto mwanamme (<i>na kushuka</i>)
3	Baba	3	Mama
4	Babu baba ake baba (<i>na kupanda</i>)	4	Bibi mzaa mama
5	Ndugu mwanamme khalisa	5	Bibi mzaa baba
6	Ndugu mwanamme wa kwa baba	6	Ndugu mwanamke khalisa
7	Ndugu mwanamke wa kwa mama	7	Ndugu mwanamke wa kwa baba
8	Mtoto mwanamme wa ndugu mwanamme khalisa (<i>na kushuka chini</i>)	8	Ndugu mwanamke wa kwa mama
9	Mtoto mwanamme wa ndugu mwanamme wa kwa baba (<i>na kushuka</i>)	9	Mke
10	Ami khalisa (<i>na kupanda</i>)		
11	Ami wa kwa baba (<i>na kupanda</i>)		
12	Mtoto mwanamme wa Ami khalisa (<i>na kushuka</i>)		
13	Mtoto wa mwaname wa Ami wa kwa baba (<i>na kushuka</i>)		
14	Mume		

JADUWELI "B"
WARITHI WA MAFUNGU, VIWANGO VYAO NA MASHARTI YA KUSTAHIKI

	MRATHI	FUNGU	SHARTI ZA KURITHI
a.	Mume	Nusu (1/2)	Asiwepo mtoto wala mjukuu mwenye kurithi
		Robo (1/4)	Akiwepo mtoto au mjukuu mwenye kurithi
b.	Mke/ Wake	Robo (1/4)	Asiwepo mtoto wala mjukuu.
		Thumuni (1/8)	Akiwepo mtoto au mjukuu.
c.	Mtoto mwanamke	Nusu (1/2)	a. Asiwepo mtoto mwanamme <i>muasibu</i> (atakaemfanya awe Asaba). b. Awe peke yake (mmoja tu).
		Thuluthi mbili (2/3)	a. Asiwepo mtoto mwanamme muasibu. b. Wawe wengi (kuanzia wawili).
d.	Mtoto mwanamke wa mtoto mwanamme	Nusu (1/2)	a. Asiwepo mjukuu wa kiume muasibu b. Awe peke yake (mmoja tu). c. Asiwepo mtoto.
		Thuluthi mbili (2/3)	a. Asiwepo mjukuu wa kiume muasibu b. Wawe wengi (zaidi ya mmoja). c. Asiwepo mtoto .
		Sudusi (1/6)	a. Akiwepo mtoto wa kike mmoja anaerithi 1/2. b. Asiwe mjukuu wa kiume muasibu. (wakiwa wengi pia watagawana sudusi hii).

e.	Ndugu mwanamke khalisa	Nusu (1/2)	a.Asiwepo kaka khalisa muasibu. b.Awe peke yake. c.Asiwepo <i>mzazi wa kiume</i> (baba au babu). d. Asiwepo mtoto wala mjukuu
		Thuluthi mbili (2/3)	a.Asiwepo kaka khalisa muasibu. b. Wawe wengi. c. Asiwepo mzazi wa kiume. d. Asiwepo mtoto wala mjukuu
f.	Ndugu mwanamke wa kwa baba	Nusu (1/2)	a.Asiwepo kaka wa kwa baba muasibu. b.Awe peke yake. c. Asiwepo mzazi wa kiume. d. Asiwepo mtoto wala mjukuu e. Asiwepo ndugu Khalisa
		Thuluthi mbili (2/3)	a.Asiwepo kaka wa kwa baba muasibu. b. Wawe wengi. c. Asiwepo mzazi wa kiume. d. Asiwepo mtoto wala mjukuu e. Asiwepo ndugu khalisa.
		Sudusi (1/6)	a.Akiwepo dada khalisa mmoja anaerithi 1/2. b.Asiwepo kaka wa kwa baba muasibu. (wakiwa wengi pia watagawana sudusi hii).
g.	Ndugu wa kwa mama	Thuluthi (1/3)	a.Asiwepo mzazi wa kiume (baba au babu). b. Asiwepo mtoto wala mjukuu. c. Wawe zaidi ya mmoja (wanawake, wanaume au kwa pamoja).
		Sudusi (1/6)	a.Asiwepo mzazi wa kiume (baba au babu). b. Asiwepo mtoto wala mjukuu. c. Awe mmoja pekee.
. h.	Mama	Thuluthi (1/3)	a.Asiwepo mtoto wala mjukuu. b.Wasiwepo ndugu zaidi ya mmoja sawa kama ni khalisa, wababa, wa mama au mchanganyiko. c. Isiwe katika masalatul Omariyyatayni.
		Sudusi (1/6)	a.Akiwepo mtoto au mjukuu. b. Akiwepo ndugu zaidi ya mmoja.
		Thuluthi ya bakaa (1/3B)	Katika mas-alatul Omariyyatayni. (Anaporithi mama pamoja na baba na mke au mume).
i.	Baba	Sudusi (1/6)	Iwapo yupo mtoto au mjukuu
j.	Babu alie sahihi	Sudusi (1/6)	a.Akiwepo mtoto au mjukuu . b.Asiwepo baba.
k.	Bibi alie sahihi	Sudusi (1/6)	a.Asiwepo mama. b. Asiwepo baba (ikiwa ni bibi mzaa baba).

JADUWELI "C"
KUHUJUBIANA (KUZUILIANA KURITHI)

ANAEZUIWA	ANAEZUIA
1. Mjukuu wa kiume	Mtoto wa kiume, mjukuu wa karibu wa kiume atamzuia mjukuu wa mbali.
2. Mjukuu wa kike	Mtoto wa kiume, watoto wanawake wawili na zaidi isipokuwa akiwepo Muasibu,
3. Babu	Baba, babu wa karibu.
4. Bibi mzaa mama	Mama au bibi wa karibu ikiwa daraja yake ni mama mkubwa.
5. Bibi mzaa baba	Mama, baba, bibi wa karibu ikiwa daraja yake ni mama mkubwa.
6-7. Kaka/dada khalisa	Mtoto wa kiume, mjukuu wa kiume, baba.
8-9. Kaka/dada baba mmoja	Mtoto wa kiume, mjukuu wa kiume, baba, dada khalisa pindipo akiwa ASABA pamoja na mwengine.
10-11. Kaka/dada mama mmoja	Mtoto wa kiume au kike, mjukuu wa kike au kiume, baba na babu.
12-13. Mtoto wakiume wa kaka khalisa	Mtoto wa kiume au kike, mjukuu wa kiume au kike, baba, babu, kaka khalisa, kaka baba mmoja
14-15 Mtoto wa kiume wa kaka baba mmoja	Mtoto wa kiume/kike, mjukuu, wa kiume/kike baba, babu, kaka khalisa, kaka baba mmoja, mtoto wa kiume wa kaka khalisa.
16. Ami khalisa	Mtoto au/na mjukuu wakiume, baba, babu, kaka khalisa kaka baba mmoja, mtoto wa kiume wa kaka khalisa mtoto wakiume wa kaka baba mmoja.
17. Ami baba mmoja	Mtoto au/na mjukuu wa kiume, baba, babu, kaka khalisa au/na baba mmoja, mtoto wa kiume wa kaka khalisa au/na baba mmoja, ami khalisa.
18. Mtoto wa kiume wa ami khalisa	Mtoto/mjukuu wa kiume, baba, babu, kaka khalisa/baba mmoja, mtoto wa kiume wa kaka khalisa/baba mmoja ami khalisa, ami baba mmoja.
19. Mtoto wa kiume wa ami baba mmoja	Mtoto/mjukuu wa kiume, baba, babu, kaka khalisa/baba mmoja mtoto wa kiume wa kaka khalisa/baba mmoja ami khalisa ami baba mmoja, mtoto wa kiume wa ami khalisa.

JADUWELI "D"

1. KARATASI RASMI

ZANZIBAR

GOVERNMENT

WAKF & TRUST COMMISSION

2. FOMU YA KUFUNGUA TIRKA YA MIRATHI

KAMISHENI YA WAKFU NA MALI YA AMANA ZANZIBAR

FOMU YA KUFUNGUA TIRKA

FOMU NO: KWNMA/U/6/1 (UNGUJA or PEMBA/MWEZI/MWAKA/SN.)

1. Jina kamili la Marehemu: .....
2. Tarehe aliyokufa: .....
3. Pahala alipofia: .....
4. Shehia aliyokuwa akiishi marehemu: .....

5. Warithi:-

Jina Kamili:	Umri:	Jinsi	Mahusiano na marehemu (Anaitwaje na Marehemu)
.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....

6. Mali alizoacha Marehemu:
.....
.....
.....

7. Wanaomdai marehemu:

Kinachodaiwa

.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....

8. Wasia wa marehemu:

.....

.....

.....

.....

.....

9. Wanaodaiwa na marehemu:

Kinachodaiwa

.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....

10. Jinan a kitambulisho cha mtoa taarifa.....

11. Mimi .....ambaye wadhifa wangu katika Shehia ya ..... ni ..... nathibitisha kuwa maelezo haya yote yanatokana na Warithi wenyewe na sina Mashaka nayo (maelezo ya ziada ya shehia kama yapo).....

.....	.....	.....
Tarehe	Mhuri	Saini

(Fomu hii ikirejeshwa iambatanishwe na kopi ya uthibitisho wa kifo cha marehemu ,kopi ya vitambulisho vyenye picha vya warathi na vielelezo vya mali zinazorithiwa)

KWA MATUMIZI YA OFISI TU
Imepokelewa na :..... Tarehe: .....
Index No: ..... Risiti No: .....
Tarehe ya kuchukuliwa maelezo: ..... Saa: .....
.....
Sahihi ya Afisa aliyepokea

3. FOMU YA MAELEZO YA AWALI

KAMISHENI YA WAKFU NA MALI YA AMANA ZANZIBAR

KESI NAMB..... YA MWAKA .....

MAELEZO YA MWANZO KUHUSIANA NA MIRATHI

1. Jina kamili la Marehemu : .....
2. Mahala alipokuwa akiishi : .....
3. Umri wakati wa kufa: .....
4. Hali ya ndoa : .....
5. Tarehe aliyokufa : .....
6. Mahala alipokufa : .....
7. Kabila na Taifa : .....
8. Dini na Madhehebu : .....
9. Uzaliwa wa Marehemu : .....
10. Warithi wa Marehemu :-

Jina kwa ukamilifu	Uhusiano na Marehemu	Umri	Anuani ya makazi/Namba simu au barua pepe

11. Maelezo ya Mali zilizoachwa na Marehemu:

a) Mali zisizohamishika kama shamba, ardhi na nyumba:-

Aina ya Mali	Namba na Mahala ilipo	Mahala mipaka yake	Matumizi	Anaeishikilia na anuani yake	Namba ya Hati

- ikiwa mali imekodishwa taja majina ya wakodishwaji na kima cha kodi kwa mwezi.....
 .....
 .....

b) Milki inayohamishika : (toa maelezo na kisia thamani ya mali).....

Mali zinazohamishika

- i) Fedha taslim na zilizoko Benki .....
- ii) Madini na vitu vya thamani.....
- iii) Hisa, ushirika na haki nyenginezo.....
- iv) Vyombo vya usafiri .....
- v) Mali za Biashara.....
- vi) Vitu vya matumizi ya nyumbani.....
- vii) Mali nyenginezo .....
- viii) Mifugo .....

kama ni shamba/ardhi taja wasfu wake ikiwemo miti ya kudumu iliyomo, shughuli zinazofanyika, na mali nyenginezo zilizomo.

12. Madeni

a) Wanaodaiwa na Marehemu

Jina la Mdaiwa	Anuan/Simu	Aina ya Deni	Kima	Maelezo
Jumla				

b) Wanaomdai Marehemu

Jina la Mdai	Anuani/Simu	Aina ya dai	Kima	Maelezo baad ya ufuatiliaji
almuJ				

13. Wasia (upo ( )

Haupo ( )

Kama marehemu amecha Wasia, taja kilichosiwa, mnufaika na Uhusiano wake na marehemu na kielelezo cha Wasia.....

.....

14. Mapendekezo ya warithi kuhusu kugawiwa kwa Tirka:

.....

.....

.....

15. Uthibitisho

Sisi ambao majina yetu na saina yameorodheshwa katika kiambatisho cha fomu hii tunathibitisha kuwa maelezo haya ni sahihi kwa kadiri ya tujuavyo.

16. Maelezo ya Mchukua taarifa.

.....
.....
.....

17. Jina na saina ya mchukua taarifa .....

Tarehe .....

Imepitiwa na kuidhinishwa na .....

.....

Tarehe .....

20. Maelezo rasmi:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

4. NOTISI YA WADENI

KAMISHENI YA WAKFU NA MALI YA AMANA ZANZIBAR

Notisi ya Wadeni

Nambari ya Korti .....ya 20...

Nambari ya Urithi .....ya 20...

Katika tirka ya Marehemu .....

KWA WOTE WANAOHUSIKA:

Tangazo linatolewa kuhusu kifungu cha ..... Cha Sheria ya Kamisheni ya Wakfu na Mali ya Amana Nam. 2 ya mwaka 2007 na Kanuni zilizo chini yake kwamba:-

1. Ikiwa yuko mtu yeyote anayedai au ana haki katika tirka ya marehemu .....
.....aliyekufa huko .....siku ya
tarehe ..... mwezi wa .....mwaka
.....anatakiwa apeleke madai au haki yake hiyo kwa njia ya
maandishi kwa mtia saina hapa chini, na athibitisha madai hayo mbele ya mtia saina
hapa chini kabla au siku ya tarehe ..... mwezi wa ....., mwaka
20.... Baada ya hapo tirka hii itarithishwa kwa watu wanaohusika, na dai lolote lile
litakalotolewa baada ya muda huo ulioruhusiwa halitosikilizwa.

2. Mtu yeyote yule anayedaiwa fedha au kitu chochote na tirka ya marehemu huyu anatakiwa vile vile alipe pesa au kitu hicho kwa mtia saina hapa chini kabla ya tarehe ..... mwezi wa ..... mwaka 20.....

3. Karatasi za kuandikia madai hayo zinapatikana katika afisi ya mtia saina hapa chini.

.....

Katibu Mtendaji
Kamisheni ya Wakfu na Mali ya Amana
ZANZIBAR

WAKF AND TRUST COMMISSION ZANZIBAR

IN THE HIGH COURT FOR ZANZIBAR

Testamentary And Intestate Jurisdiction

PETITION NO. .... OF 20.....

PROBATE NO. ....OF 20.....

In the matter of the Wakf and Trust Commission Act No. 2 of 2007. And in the estate of
.....
..... Deceased

The petition of the Wakf and Trust Commission sheweth as follows:-

1. That the above named **(a)** .....

(a) insert name in .....

full and profession.

If deceased was a .....

Bachelor or spinster

That should be stated. died at ..... on or about the ..... day of

....., 20.....

2. That the said deceased has left property within / without the Islands of Zanzibar
and Pemba.

3. That the said deceased was at the time of his / her death **(b)** .....

(b) state his

Nationality. .... and that his / her Estate is governed by **(c)**

(c) state the personal

law governing the ..... Act.

estate of the deceased.

4. That the deceased .....

.....

.....

.....

.....

5. That the said deceased left surviving his/her **(d)** .....

(d) Here state the

family or relatives

of the deceased.

6. That the amount of assets likely to come into the hands of the petitioner is over
T.shs.....

MOTION

The petitioner therefore prays that Letters of Administration of the estate of the said deceased may be granted to him.

Zanzibar/Pemba, this ..... day of ....., 20.....

.....

Executive Secretary

Wakf and Trust Commission

ZANZIBAR

I, ...hereby declare that the facts stated above are to the best of my knowledge, information and belief, true.

.....

Executive Secretary

Wakf and Trust Commission

ZANZIBAR

6. NOTISI YA URITHI

KAMISHENI YA WAKFU NA MALI YA AMANA ZANZIBAR

NOTISI YA URITHI

Nambari ya Urithi ..... ya mwaka, 20.....

Kuhusu habari ya ..... Aliyekufa

KWA WOTE WANAOHUSIKA

Inatolewa habari kwamba baada ya tarehe .....mwezi wa ..... mwaka 20.....

Mimi nimekusudia kupeleka ombi langu Mahkamani la kupata amri ya Mahkama ya kuendesha mali ya marehemu ..... aliyetajwa hapo juu aliyekufa siku ya tarehe ..... mwezi wa ..... Mwaka 20.....

.....

Katibu Mtendaji

Kamisheni ya Wakfu na Mali ya Amana

ZANZIBAR

Maombi haya yatasikilizwa na Mheshimiwa ..... Jaji wa Mahkama kuu hapo afisini kwake siku ya tarehe ....., 20..... mnamo saa 3.00 za asubuhi au wakati mwengine wowote mahkama itakapokaa na kusikiliza.

REVOLUTIONARY GOVERNMENT OF ZANZIBAR

WAKF & TRUST COMMISSION

THIS CONVEYANCE is made this ..... day of ..... Two thousand and .....
BETWEEN the Wakf and Trust Commission of the Zanzibar Government (hereinafter referred to as the Wakf and Trust Commission) of the one part **AND**

.....
..... (hereinafter referred to as the Purchaser) of the other part.

WHEREAS one .....

died at ..... on or about the ..... day of ....., 20.....;

AND WHEREAS the Wakf and Trust Commission under and by virtue of (a).....

.....
became administrator of all and singular the estate of the said deceased (Vide Summary Case No..... of .....);

AND WHEREAS at the sale by auction held on the ..... day of ....., 20.....

The Wakf and Trust Commission sold to the Purchaser the right, title and interest of the said deceased to and in the property hereinafter described for the sum of Shillings .....

.....
.....

NOW THIS CONVEYANCE WITNESSETH that in consideration of the sum of Shillings ..... paid by the purchaser to the Wakf and Trust Commission,

(the receipt whereof the Wakf and Trust Commission doth hereby acknowledge it), the Wakf and Trust Commission, by virtue of the powers vested in its as aforesaid doth hereby **GRANT** and **CONVEY** unto the purchaser all the right, title and interest of the said deceased to and in **ALL THAT (b)** ..... situated at .....

in District of ..... In the Island of ..... and bounded as follows:-

North by the .....

South by the .....

East by the .....

West by the .....

To hold the same unto and to the use of Purchaser (c) ..... heirs and assigns forever.

IN WITNESS WHEREOF the said parties to these presents have hereunto set their hands and seals the day and year first above written.

Signed by the Executive Secretary who has
Hereunto affixed the seal of the Wakf and
Trust Commission both in presence
1.....
2.....

} .....
Executive Secretary
Wakf and Trust Commission
ZANZIBAR

Signed by the Purchaser in presence of
.....
.....

} .....

ZANZIBAR

GOVERNMENT

WAKF & TRUST COMMISSION

THIS CONVEYANCE is made this ..... day of ..... Two thousand and .....

BETWEEN the Wakf and Trust Commission of the Zanzibar Government (hereinafter referred to as the Wakf and Trust Commission) of the one part and.....

.....

..... (hereinafter referred to as the Beneficiary/Beneficiaries) of the other part.

WHEREAS one .....

died at .....on or about the .....day of ....., 20.....;

AND WHEREAS the Wakf and Trust Commission under and by virtue of (a).....

.....

became administrator of all and singular the estate of the said deceased;

AND WHEREAS the Beneficiary/Beneficiaries as an heir/heirs of the deceased is/are entitled to the property hereinafter described which was of the estimate value.....

.....
..... at the death of the deceased.

NOW THIS CONVEYANCE WITNESSETH that in consideration of the premise the Wakf and Trust Commission, by virtue of the powers vested in him as aforesaid doth hereby **GRANTS** and **CONVEYS** unto the Beneficiary/Beneficiaries in undivided **(b)** .....

all the right, title and interest of the said deceased to and in **ALL THAT (c)** ..... situated at ..... with a scale of .....sqm/hecta in District of ..... In the Island of ..... and bounded as follows:-

North by the .....

South by the .....

East by the .....

West by the .....

Containing approximately .....

To hold the same unto and to the use of the Beneficiary/Beneficiaries, **(c)** ..... heirs and assigns forever.

IN WITNESS WHEREOF the said parties to these presents have hereunto set their hands and seals the day and year first above written.

Signed by Executive Secretary

Wakf and Trust Commission both in presence of

1. ....

2. ....

}
.....
Executive Secretary
Wakf and Trust Commission
} **ZANZIBAR**

Signed by the the Beneficiary/Beneficiaries

in presence of

.....

}
.....
Beneficiaries
}

REVOLUTIONARY GOVERNMENT OF ZANZIBAR

WAKF & TRUST COMMISSION

THIS CONVEYANCE is made this ..... day of ..... Two thousand and .....
BETWEEN the Wakf and Trust Commission of the Zanzibar Government (hereinafter referred to as the Wakf and Trust Commission) of the first part and

..... (hereinafter referred to as the Co-vendor) of the second part, **AND**

.....
(hereinafter referred to as the Purchaser) of the third part.

WHEREAS one ..... (hereinafter referred to as the Deceased) died at .....on or about the .....day of ....., 20.....;

AND WHEREAS the Wakf and Trust Commission under and by virtue of the Wakf and Trust Commission Act No.2 of 2007 became administrator of all and singular the estate of the said deceased (Vide Summary Case No. .... of .....

AND WHEREAS the said Co-vendor ..... and the said deceased possessed of a free simple of ALL THAT ..... (Excluding Land) situated at ..... is undivided equal shares.

AND WHEREAS at a sale by Private Treaty the said ..... (Excluding Land) sold to the Purchaser for the total of Tanzanian Shillings..... (Tshs. ....../=) only.

NOW THIS CONVEYANCE WITNESSETH that in consideration of the sum of Tanzanian Shillings ..... (Tshs. ....../=) paid by the Purchaser to the Co-vendor, being the half share of the deceased in the said .....(Excluding Land) situated at .....

WHEREAS the Wakf and Trust Commission under and by virtue of the power vested in it as aforesaid and all other powers enabling him doth hereby grants and conveys unto the Purchaser all the Right, Title and Interest of the said Deceased to and in the Property which is more particularly described in the Schedule hereunder.

THIS CONVEYANCE FURTHER WITNESSETH: that in Consideration of the Total sum of Tanzanian Shillings ..... (Tsh. ....../=) paid by the Purchaser to the Co-vendor, the receipt whereof the Co-vendor hereby acknowledges, he the Co-vendor hereby **GRANTS** and **CONVEYS** Unto the Purchaser all his Right, Title and Interest to and in the Property which is more particularly described in the Schedule hereunder ;

TO HOLD: the same Unto the use of Purchaser, his/her heirs and assigns forever and absolutely.

IN WITNESS WHEREOF: the Parties hereto have set their hands and seal the day and year first above written.

THIS SCHEDULE ABOVE REFERRED TO:

ALL THAT: .....(Excluding Land) situated at ....., in the District of ..... in the Island of Zanzibar/Pemba and bounded on the:

NORTH : *by the* .....

SOUTH : *by the* .....

EAST : *by the* ..... ; *and*

WEST : *by the* .....

SIGNED: by the **Executive Secretary**

of the Commission who has hereunto

affixed the seal of the Commission

in the presence of :

1.....

2.....

.....
Executive Secretary
Wakf and Trust Commission
ZANZIBAR

SIGNED AND DELIVERY: by the

Co-vendor in the presence of :

}
.....
CO-VENDOR

.....

WAKF AND TRUST COMMISSION ZANZIBAR

DEED OF RENUNCIATION

THIS DEED OF RENUNCIATION is made this ..... day of ..... Two thousand and
..... **BY** .....

.....

WHEREAS one .....

(hereinafter referred to as the Deceased) died at ..... on or about the .....
day of ....., 20.....;

AND WHEREAS the Wakf and Trust Commission under and by virtue of the Wakf and Trust Commission Act No.2 of 2007 became administrator of all and singular the estate of the said deceased (Vide Summary Case No. .... of .....);

NOW THIS DEED WITNESSETH that I .....

do hereby **RENOUCE** my right, title and interest in the estate of the Deceased **AND** I further consent to the same being vested in my ..... and co-heir ..... of .....Zanzibar **AND** I hereby **UNDERTAKE** with the Wakf and Trust Commission Zanzibar that I shall at all times hereafter indemnify and keep him indemnified against all liabilities whatsoever arising from or relating to his distribution of the estate of the said Deceased without resrvng or retaining any fund or share for me.

IN WITNESS WHEREOF: I have hereunto set my hand the day and year first above written.

SIGNED AND DELIVERY: by the above named

.....

in the presence of :

.....

Commissioner for oath/ Magistrate

High Court

ZANZIBAR.

.....

.

KAMISHENI YA WAKFU NA MALI YA AMANA
KITENGO CHA URITHI
OMBI LA KULIPWA MALIPO MENGINEYO

Jina la Marehemu ..... kesi No. ....
Tunaomba tufanye malipo ya Shs. .... kwa ajili ya
.....
.....
kwa watu wafuatao:-

S/No	JINA KAMILI	ID No.	IDADI	MAELEZO

Thamani ya tirka.....
Jina na sahihi ya Afisa Urithi .....
Ushauri na sahihi za:-

Mkuu wa Urithi: .....

Mchunguzi wa Hesabu: .....

Mhasibu Mkuu: .....

Maamuzi ya Katibu Mtendaji: .....

.....
KATIBU MTENDAJI

KAMISHENI YA WAKFU NA MALI YA AMANA
KITENGO CHA URITHI

IKRARI ZA KUSAMEHE URITHI

Mimi .....ambaye ni Mrithi
(.....) wa Marehemu ..... Kesi
namba..... Nakiri na kuthibitisha kwamba nimesamehe
..... kutoka kwa Mrathi wangu huyo na naelekeza yafuatayo:-

1. ....
2. ....
3. ....

Nimeyaagiza haya kwa ridhaa yangu bila ya kushawishiwa na yeyote. Na kwa kuthibitisha hayo
naweka saini yangu hapa chini.

Jina na sain ya Mtoa Ikrari.

Jina: .....

Saini: .....

Mashahidi wawili na saini zao

1. Jina: .....

Saini: .....

2. Jina: .....

Saini: .....

Imetiwa saini na Mtoa Ikrari na Mashahidi mbele ya:-

Jina: ..... Saini .....

AFISA URITHI,
KAMISHENI YA WAKFU NA MALI YA AMANA,
ZANZIBAR

Maelezo ya Mkuu wa Urithi:.....

Saini: ..... Tarehe .....

.....
KATIBU MTENDAJI
KAMISHENI YA WAKFU NA MALI YA AMANA
ZANZIBAR

KAMISHENI YA WAKFU NA MALI YA AMANA
KITENGO CHA URITHI

INDHARI YA KUFUNGUA KESI MAHKAMANI

Mimi .....ambaye ni Mrithi
wa Marehemu ..... Faili ya mirathi

Nam..... sikuridhika na uamuzi ulitolewa na Katibu Mtendaji Kamisheni ya
Wakfu na Mali ya Amana Zanzibar.

Hivyo nakusudia kwenda Mahkamani kupinga uamuzi huo. Katika kipindi cha mwezi mmoja
kuanzia tarehe ya kutolewa uamuzi na iwapo nitashindwa kufanya hivyo katika muda uliotajwa
basi Kamisheni ya Wakfu iendelee na taratibu zake za mirathi.

Jina na saini ya Mtoa Indhari

Jina: .....

Saini: .....

Jina ..... Saini .....

Imetiwa saini na Mtoa Ikrari na Mashahidi mbele ya:-

Jina: ..... Saini .....

AFISA URITHI,
KAMISHENI YA WAKFU NA MALI YA AMANA,
ZANZIBAR

.....
KATIBU MTENDAJI
KAMISHENI YA WAKFU NA MALI YA AMANA
ZANZIBAR

Imetiwa saini leo tarehe.....Mwezi wa Juni, 2015.

.....

ABUBAKAR KHAMIS BAKARY

Waziri wa Katiba na Sheria

ZANZIBAR

ZANZIBAR

Juni, 2015.